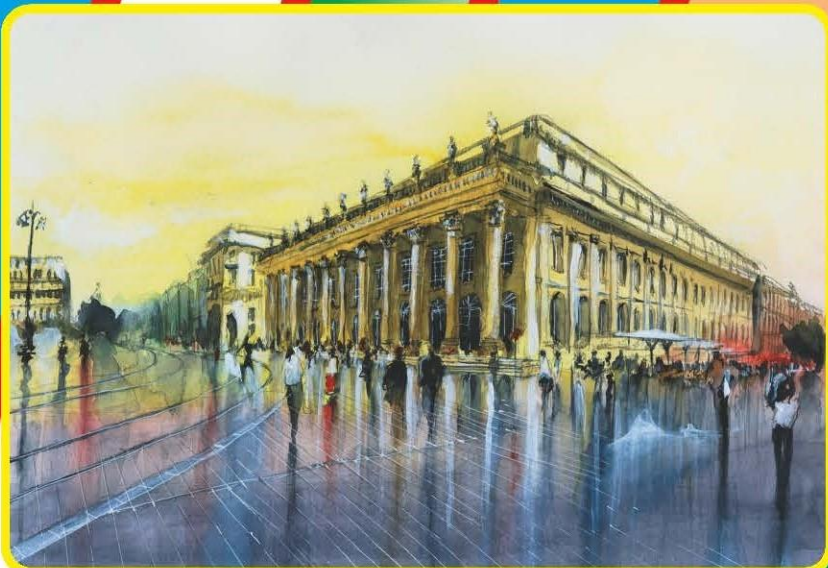

МУҒАЛЛИМ ҲАМ ЎЗЛИКСИЗ БИЛИМЛЕНДИРИЎ

илимий-методикалық журнал № 3/2

Нөкис - 2021

МУГАЛЛИМ ХАМ ҮЗЛИКСИЗ БИЛИМЛЕНДИРИҮ

ISSN 2181-7138

№ 3/2 2021 жыл

Илимий-методикалық журнал

Редактор:

А. Тилегенов

Редколлегия ағзалары:

Мақсет АЙЫМБЕТОВ
Нағмет АЙЫМБЕТОВ
Кеңесбай АЛЛАМБЕРГЕНОВ
Дилшодхўжа АЙТБАЕВ
Өсербай ӨЛЕҮОВ
Асқар ДЖУМАШЕВ
Кеңесбай ДАУЛЕТЯРОВ
Гүлнара ЖУМАШЕВА
Батырбек КАИПБЕРГЕНОВ
Амангелди КАМАЛОВ
Сарсен КАЗАХБАЕВ
Гулмира КАРЛЫБАЕВА
Сабит НУРЖАНОВ
Уролбой МИРСАНОВ
Арзы ПАЗЫЛОВ
Зухра СЕИТОВА
Айдын СУЛТАНОВА
Тажибай УТЕБАЕВ
Ризамат ШОДИЕВ
Ойбахор ШАМИЕВА
Бекзод ХОДЖАЕВ
Дўстназар ХИММАТАЛИЕВ
Гулрухсор ЭРТАШЕВА

Шөлкемлестириўшилер:

**Қарақалпақстан Республикасы
Халық билимлендириў
Министрлиги, ӨЗПИИИ
Қарақалпақстан филиалы**

Өзбекстан Республикасы

**Министрлер Кабинети
жанындағы Жоқарғы
Аттестация Комиссиясы
Президиумының 25.10.2007
жыл (№138) қарары менен
дизимге алынды**

**Қарақалпақстан Баспа сөз хәм
хабар агентлиги тәрәпинен
2007-жылы 14-февральдан дизимге
алынды №01-044-санлы гуўалық
берилген.**

**Мәнзил: Нөкис қаласы,
Ерназар Алакөз көшеси №54
Тел.: 224-23-00**

**e-mail: uzniipnkkf@umail.uz,
mugallim-pednauk@umail.uz
www.mugallim-uzliksiz-bilim.uz**

Журналға келген мақалаларға жуўан қайтарылмайды, журналда жарияланған мақалалардан алынған үзиндилер «Мугаллим хәм үзликсиз билимлендириў» журналынан алынды, деп көрсетилиўи шәрт. Журналға 5-6 бет көлеминдеги материаллар еки интервалда TIMES NEW ROMAN шрифтинде электрон версиясы менен бирге қабыл етиледи. Мақалада келтирилген мағлұматларға автор жуўапкер.

МАЗМУНЫ

ПЕДАГОГИКА, ПСИХОЛОГИЯ, ТАСВИРИЙ САНЪАТ

Ҳожиёв Р. Б., Норбоева Д.О. Ёшлар ижтимоий фаоллигини ривожлантириш концепциялари	4
Ismatov U.Sh. Bo'lajak tasviriy san'at o'qituvchilarini turli grafik materiallarda ishlashga o'rgatish (tempera bo'yog'i misolida)	12
Berdiyev O. Tasviriy san'at va chizmachilik darslarida o'quvchilar duch keladigan ayrim masalalarning amaliy faoliyatdagi yechimlari	15
Baymetov B.B., Xamroqulova M. Talabalarni boshshaklini tasvirlashga o'rgatishda konstruktiv qurilish qonuniyatlaridan foydalanish texnologiyalari	18
Abduxamidov S.M., Shadiyev A.Ya. Sog'lom turmush tarzini shakllantirishda jismoniy tarbiya va sportning bugungi kundagi o'rni	22
Ismatov U.Sh. Rangtasvir mashg'ulotlarida maishiy janrning ifodalanishi	25
Марасулова И.М., Зулфияев Р.Н. Ўқувчилар таълим-тарбияси жараёнида тасвирий санъат ўқитувчисининг ўрни	28
Абдуллаева Г.С. Формирование ключевых компетенций у студентов с особыми образовательными потребностями через применение ИКТ	31
Мухитдинова М.С. Нуткида оғир нуқсонли болалар билан коррекцион-ривожлантирувчи ишларни олиб боришда мусика машғулотларининг имкониятлари	35
Султанов Х.Э., Марасулова И.М., Юнусова К.Х. Педагогик инновацион кластери: Чирчиқ тажрибасининг илк натижалари	37
Султанов Х.Э., Махмудов М.Ж. Ўқувчиларни тасвирий санъат фанига қизиқтиришдаги ўқитувчининг маъсулияти	42
Каюмов Х. А., Ко'киев В. В. Quruvchi muhandislarni tayyorlashda muhandislik grafikasi ta'limini kompyuter texnologiyasi bilan integrasiyalash	46
Махмудова М.Т. Развитие музыкальной тематики и ее актуальность в изобразительном искусстве Узбекистана	48
Марасулова И. М. Эстетическое воспитание молодежи для общества	52
Sobirov S.T. Bolalar uchun nashrlarda illyustratsiyalarning vazifalari	54
Sobirov S. T. Talabalarda yuksak axloq, kasbga sadoqat kabi insoniy fazilatlarini shakllantirish va ma'naviy-ma'rifiy ishlar samaradorligini oshirishda to'garaklarning o'rni	59
Муратов Х. Х. Ўқув жараёнида мустикал таълими ташкил этиш ва бошқаришнинг долзарблиги	61
Атаханова С.О. Масофали ўқитиш технологиясининг чизмачиликни ўқитишдаги амалий аҳамияти	65
Атаханова С.О. Чизмачилик фани бўйича ўқувчиларнинг билиш фаолиятини фаоллаштиришда муаммоли таълим технологиясидан фойдаланиш омиллари	69
Султанов Х.Э. Таълим муассасалари ҳамкорлигининг кластерли моделини ташкил этиш	73
Ко'киев В.В. Yordanchi proyeksiyalash usulidan foydalanib yaqqol tasvir qurish	76
Махмудова М.Т. Влияние музыки на изобразительного искусства	81
Махмудова М.Т. Роль и значение музыки в воссоздании изображения	85
Ко'киев В. В., Mahmudov M. J. Ijodkorlikni rivojlantirish chizama geometriya fani misolida	88
Ко'киев В. В., Qozoqboyeva D. T. Yordamchi proyeksiyalash usuli orqali yechiladigan masalalar	91

Jumayev I.O. Chizmalarni AutoCAD dasturida chizishda dasturning mavjud murakkabliklarini qo'lda chizishga moslashtirish (o'rgatish) usullari	94
Jumayev I.O. Muhandislik grafikasi fanlarida uch o'lchamli fazoni Auto CAD dasturidan foydalanib qo'llash usullari va ahamiyati	99
Xalimov M., Bekqulov Q. Chizmachilik fanini o'qitishda interaktiv metodlarni qo'llash zaruriyati	102
Bekqulov Q.Sh. O'quvchilar yo'l qo'yadigan tipik xatolarni tizimga solish va prognoz qilish oldini olish choralari	105
Bekqulov Q.Sh., To'laganova H. Muhandislik grafikasi fanlarida talabalar chizma bajarishda yo'l qo'yadigan tipik xatolar	107
Bekqulov Q.Sh., To'laganova H. Chizmachilik fanidan o'quvchilarning fazoviy tasavvurini oshirishda tugallanmagan chizmalardan foydalanish	111
Bekqulov Q.Sh., Boizaqova Sh.A. Muhandislik grafikasi fanlarini boshqa fanlar bilan bog'liqligi	113
Boizaqova Sh.A., Bekqulov Q.Sh. Ko'rinishlar mavzusini tushuntrishda detal modelini o'ziga qarab o'rganishning ahamiyati	117
Анкабаев Р. Т. Тасвирий саънатда машгулотларида иллюстрация ўргатишнинг аҳамияти	120
Бахриев И.С. Бўлажак тасвирий саънат ўқитувчиларини касбий тайёрлашда композиция фанининг назарий асослари	122
Атажанова Р. Р. Возможности уроков изобразительного искусства в развитии творческих способностей младших школьников	126
Бахриев И.С. Бўлажак тасвирий саънат ўқитувчиларини касбий тайёрлашда композиция фанини ўқитилишининг амалиётдаги ҳолатини ўрганиш	128
Xalimov M. Chizmachilik fanini o'qitishda interaktiv metodlarni qo'llash zaruriyati	133
Achilov N. N. AutoCAD dasturi yordamida talabalarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish yaqqol tasvirlarni bajarish asosida	136
Анкабаев Р.Т., Миржалилов М. Б. Тасвирий саънатда машгулотларида миниатюрани ранг тасвирини ўргатишнинг аҳамияти	141
Achilov N. N. Ko'rgazmali qurollardan foydalangan holda talabalarda ijodiy qobiliyat va dars samaradorligini oshirish yo'llari	145
Saydaliyev S.S., Nig'manov B.V., Achilov N.N. Arxitekturada inson va fazo	149
Ҳожиёв Р. Б. Норбоева Д.О. Ёшларнинг ижтимоий қатлам сифатида мавжудлигининг онтологик асоси	155

3. Kukiev Boburmirzo Bahodir ugli, Problem-based learning technology in teaching auxiliary projection techniques Journal of Critical Reviews 917-921.

4. Shaydulloyev B. K. (2020). Increasing students' graphic literacy through teaching the sciences of drafting and descriptive geometry. European Journal of Research and Reflection in Educational Sciences, 8 (4), Part II, 75-78 [3].

5. Kokiyev Boburmirzo Bahodir ogli (2020). Present-day problems of drawing science. European Journal of Research and Reflection in Educational Sciences, 8 (4), 203-205.

6. Kukiev Boburmirzo Bahodir ugli problem-based learning technology in teaching auxiliary projection techniques, 7 (6), 917-920.

7. Kokiev Boburmirzo Bahodir ogli (2020). The importance of pedagogical techniques in teaching assistive design. European Journal of Research and Reflection in Educational Sciences, 8 (2) Part II, 182-185.

8. Kukiev, B., O'g'li, A. N. N. & Shaydulloyevich B. Q. (2019). Technology for creating images in autocad. European Journal of Research and Reflection in Educational Sciences,

9. Murodov Sh.K. Ko'kiyev B.B. Obloqulova L.G'. Yaqqol tasvirlar qurishda qiyshiq burchakli aksonometrik proyeksiyalardagi o'zgarish koeffitsientlarining o'zaro bog'liqligi. BUXORO DAVLAT UNIVERSITETI ILMIY AXBOROTI 2/2019.

10. СЕЧЕНИЕ ПОВЕРХНОСТЕЙ 2-ГО ПОРЯДКА ОБЩЕГО ВИДА ПО ЭЛЛИПСУ ЗАДАННОЙ ПЛОЩАДИ МУРАДОВ ШМИДТ КАРИМОВИЧ, ТАШИМОВ НУРЛАН ЭРПОЛАТОВИЧ, РАХМАТОВА ИКБОЛ-ХОН ИНОМЖАНОВНА1, КУКІЕВ БОБУРМИРЗО БАХОДИР ЎҒЛИ1 Ташкентский государственный педагогический университет имени Низами.

10. Xalimov Moxir, Achilov Nurbek, Bekqulov Qudrat, Xo'jaqulov Elbek, Ko'kiyev Boburmirzo (2020) Chizmac hilikvachizmageometriyafanlaridaburchaktopishningbaziisullari. fizika matematika fanlari jurnali. 4 (1), 47-52.

11. Ko'kiyev B.B. yordamchi proyeksiyalash usuli asos chisiprofessor, texnika fanlari doktori Stepan Mitrofanovich Kolotovh aqida. pedagogika va psixologiya innovatsiyalar 2-mahsus son 2 (2020).106-111b.

РЕЗЮМЕ

Maqolada fanlarni uzviylikni taminlanishi va uning yutuqlari haqida so'z boradi. Tabiiyat xodisalarida uchraydigan ayrim tasvirlarni chizmachilik fani bo'yicha qiyosiy tahlil qilindi.

РЕЗЮМЕ

В статье рассматривается интеграция наук и ее достижения. Сравнительный анализ некоторых изображений природных явлений в науке о рисовании

SUMMARY

The article discusses the integration of science and its achievements. A comparative analysis of some of the images of natural phenomena in the science of drawing.

KO'RINISHLAR MAVZUSNI TUSHUNTRISHDA DETAL MODELINI O'ZIGA QARAB O'RGANISHNING AHAMIYAT

Boizaqova Sh.A.

Toshkent viloyati Chirchiq davlat pedagogika institute talabasi

Bekqulov Q.Sh.

Toshkent viloyati Chirchiq davlat pedagogika institute o'qituvchisi

Tayanch so'zlar: bilim, tarbiya, epistemologiya, tarbiya, estetik, proyeksiya, model, detal, gorizontal, tekislik.

Ключевые слова: знание, образование, эпистемология, образование, эстетика, проекция, модель, деталь, горизонталь, плоскость.

Key words: knowledge, education, epistemology, education, aesthetics, projection, model, detail, horizontal, plane.

Kishining moddiy dunyo to'g'risidagi bilimi nisbiydir, u doimo rivojlanib boradi. Bilim kundalik tajriba, kuzatish orqali to'planadi. Bilimlarni tadqiq etuvchi ta'limot epistemologiyada perseptiv (hissiy), hayotiy - kundalik (sog'lomakl) va ilmiy bilim shakllari ajratib ko'rsatiladi. Ilmiy adabiyotlarda bilimlarning ilmiy va ilmdan tashqari shakllari ham farq qilinadi. Ilmdan tashqari bilimlarga madaniyat, adabiyot, san'at, mifologiya, din va shahrik sohalariga oid bilimlar kiradi. Odatdagi fan sohalarida tadqiq etiladigan bilimlar ekzoterik (ko'zga tashlanuvchan)

bilimlar deb atalsa, astrologiya, va shahrik sohalarga oid bilimlar ezoterik (pinhoni) bilimlar deyiladi.

Tarbiya-shaxsda muayyan jismoniy, ruhiy, axloqiy, ma'naviy sifatlarni shakllantirishga qaratilgan amaliy pedagogik jarayon; insonning jamiyatda yashashi uchun zarur bo'lgan xususiyatlarga ega bo'lishini ta'minlash yo'lida ko'riladigan chora tadbirlar yigindisi. Tarbiya: insonning insonligini ta'minlaydigan eng qadimgi va abadiy qadriyatdir. Tarbiyasiz alohida odam ham, kishilik jamiyati ham mavjud bo'la olmaydi. Chunki odam va jamiyatning mavjudligini ta'minlaydigan qadriyatlar tarbiya tufayligina bir avloddan boshqasiga o'tadi.

Pedagogik adabiyotlarda "Tarbiya" atamasi keng va tor ma'nolarda ishlatiladi. Keng ma'noda tarbiya inson shaxsini shakllantirishga, uning jamiyat ishlab chiqarishi va ijtimoiy, madaniy, ma'rifiy hayotida faol ishtirokini ta'minlashga qaratilgan barcha ta'sirlar, tadbirlar, harakatlar, intilishlar yig'indisini anglatadi. Bunday tushunishda tarbiya faqat oila, maktab, bolalar va yoshlar tashkilotlarida olib boriladigan tarbiyaviy ishlarni emas, balki butun ijtimoiy tuzum, uning yetakchi g'oyalari, adabiyot, san'at, kino, radio, televideniya va boshqalarni ham o'z ichiga oladi. Shuningdek, keng ma'nodagi tarbiya tushunchasi ichiga ta'lim va ma'lumot olish ham kiradi.

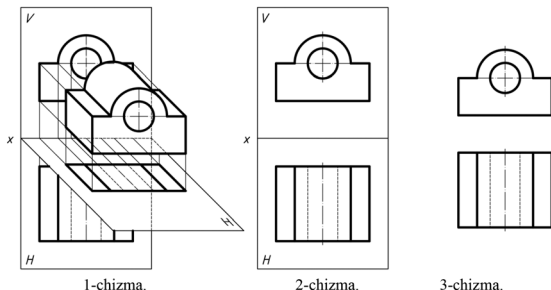
Tor ma'noda tarbiya shaxsning jismoniy rivoji, dunyoqarashi, ma'naviy axloqiy qiyofasi, estetik didi o'stirilishiga yo'naltirilgan pedagogic faoliyatni anglatadi. Buni oila va tarbiyaviy muassasalar hamda jamoat tashkilotlari amalga oshiradi. Ta'lim va ma'lumot olish tor ma'nodagi tarbiya ichiga kirmaydi. Lekin har qanday tarbiya ta'lim bilan chambarchas bog'liq holdagina mavjud bo'ladi. Chunki ta'lim va ma'lumot olish jarayonida shaxsning faqat bilimi ko'payibgina qolmay, balki axloqiy ma'naviy sifatlari qaror topishi ham tezlashadi.

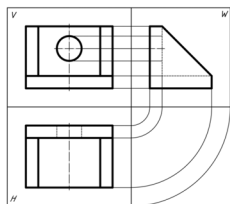
Tarbiya har qanday jamiyat va har qanday mamlakat hayotida hal qiluvchi ahamiyat kasb etadi. Yosh avlodning umuman, jamiyat a'zolarining tarbiyasi bilan yetarlicha shug'ullanmagan mamlakat turg'unlik va inqirozga mahkumdur. Negaki, o'sishi va rivojlanishi uchun har qanday jamiyatda ham moddiy va ma'naviy boyliklar ishlab chiqarish, to'xtovsiz ravishda yuksalib borishi lozim. Buning uchun yosh avlod moddiy va ma'naviy boyliklar yetishtirishni ajdodlari darajasida, ulardan ham yaxshiroq ishlab chiqara bilishlari kerak. Yosh avlodda ana shunday moddiy va ma'naviy qobiliyatlarni shakllantira bilish uchun esa, jamiyat uzluksiz ravishda samarali faoliyat ko'rsatadigan tarbiya tizimiga ega bo'lishi lozim.

Fan o'qituvchisi talabalarni o'zining faniga qiziqtra olishi dars samaradorligining bir bo'g'nidir. Chizmachizishda talabalarimiz fazoviy tassavurga qiynalishdada, buning sababi o'sha shakl yoki detalni qo'li bilan ushlab ko'zi bilan ko'ra olmaydi. Xalqimizda bir maqqol bor, "Eshitganinga emas ko'rganinga ishon" naql bekorga ishlatilmaydi.

Chizmachilikdagi ko'rinishlar mavzusi misolida tushuntrishga harakat qilamiz.

Ba'zi detal o'zining konstruksiyasi sodda bo'lishiga qaramay ikkita proyeksiyada tasvirlanishi talab qiladi. Masalan, model (detal) gorizontal proyeksiyalar tekisligi H ga konturi to'g'ri to'rtburchak, Vga o'zining frontal konturi bo'yicha proyeksiyalanadi. Modelni olib qo'yib, H tekisligini pastga x o'qning ostiga V tekislik bilan bitta tekislik hosil qilsa, epyur, ya'ni tekis chizma hosil bo'ladi (1-chizma va 2-chizmalarda). Proyeksiyalarni bog'lovchi, yordamchi chiziqlar va tekisliklarni chegaralovchi chiziqlar ham standartga muvofiq tasvirlanmasliklari mumkin (3-chizma).

4-chizma.

uchun shu tekislikka proyeksiyalashga to'g'ri keladi. Bundan tashqari detalning umumiy shaklini, uning ostki va yon yoqlarining shakillarini profilproyeksiyada tasvirlashga to'g'ri keladi. Detalni uchta proyeksiyalar tekisliklari H, V va Wga proyeksiyalash jarayoni 4-chizmada to'liq ko'rsatilgan. Endi Hni pastga Wni o'nga aylantirib tekis chizma hosil qilingandan keyin uchala tekislik bitta tekislikka keltiladi. Bu yerda detalning uchta proyeksiyasi 4-chizmadagidek ko'rinishga o'tgandagina u haqiqiy kompleks chizmaga aylanadi.

Yog'och materialdan detal yasab ko'ramiz. Buning uchun (ko'ziyog'och) yo'qyog'ichni tekis qilib randalab so'ngra qum qog'oz yuzani siliqlaymiz. Deral yasash uchun tayor bo'lgan yog'ochdan detal uzunligi (gabariti o'lcham) bo'yicha qirqib olamiz.

Namunadagi ya'niy 5-chizmalar bunga misol bo'ladi. Har qanday fanlarni o'qitilish jarayonida ko'rgazmali qurollar taminlanishi darslarning samarali o'tishini ta'minlaydi.

Adabiyotlar:

1. С.К.Боголюбов Индивидуальные задания по курсу черчения Учебное пособие АллыяиС Москва 2007.
2. Ko'kiyev B.B. Yordamchi proyeksiyalash usuli asoschisi professor, texnika fanlari doktori Stepan Mitrofanovich Kolotov haqida. pedagogika va psixologiya innovatsiyalar 2-mahsus son 2 (2020) 106-111b.
3. Kukiev Boburmizro Bahodir ugli, (2020) Problem-based learning technology in teaching auxiliary projection techniques. Journal of Critical Reviews, 7(6), 917-921.
4. Kokiyeв Boburmizro Bahodir ogli (2020). Present-day problems of drawing science. European Journal of Research and Reflection in Educational Sciences, 8 (4), 203-205.
5. Muradov Sh.K., Ko'kiyev B.B. Qiyshiq burchakli yordamchi proyeksiyalash bilan bissektor tekisligida yechiladigan pozitsion masalalar yechimini topish. Toshkent davlat pedagogika universiteti ilmiy axborotlari 2020/2(23), 10-12.
6. Kokiyeв Boburmizro Bahodir ogli (2020). Present-day problems of drawing science. European Journal of Research and Reflection in Educational Sciences, 8 (4), 203 -205.
7. Kokiyeв Boburmizro Bahodir ogli (2020). The importance of pedagogical techniques in teaching assistive design. European Journal of Research and Reflection in Educational Sciences , 8 (2) Part II, 182-185.
8. Kukiev B.B. A. N. N. & Shaydulloyevich, B. Q. (2019). Technology for creating images in autocad. European Journal of Research and Reflection in Educational Sciences, 7
9. Муродов Шмидт Каримович, Кўкиев Бобурмирзо Баходир ўғли, Облокулова Лайло Ғанишеркизи. (2019) Яққол тасвирлар куришда кийшик бурчакли аксонометрик проекциялардагўзгариш коэффициентларининг ўзаро боғлиқлиги. Vuxoro davlat universiteti ilmiy axboroti 2/74. 282-285.
10. Мурадов Шмидт Каримович1, Ташимов Нурлан Эрполатович1, Рахматова Икболхон Иномжановна1, Кукиев Бобурмирзо Баходир угли1 сечение поверхностей 2-го порядка общего вида по эллипсу заданной площади Молодой учёный» №50 (184), декабрь 2017. 99-101.

11. Xalimov Moxir, Achilov Nurbek, Bekqulov Qudrat, Xo'jaqulov Elbek, Ko'kiyev Boburmirzo (2020) Chizmachilik va chizmageometriya fanlarida burchak topishning bazi usullari. Физика математика фанлари журнари. 4 (1), 47-52.

12. Атажанова, Р. Р. (2020). Рабочая тетрадь по изобразительному искусству как средство повышения креативного мышления самостоятельной работы учеников в младших классах. Academic Research in Educational Sciences, 1(2), 201-204.

13. Халилов Р. Ш., Атажанова Р. Р. (2018). Использование рабочей тетради в обучении изобразительной деятельности в начальном классе. Молодой учёный, № 7 (193). 196-199.

14. Tasviriy san'at faning o'quvchilarni estetik jihatdan tarbiyalashdagi o'rni Босма «Science and Education» Scientific Journal. ISSN 2181-0842.

15. Султанов, Х. Э., Марасулова, И. М., Махмудов, М. Ж., & Бахриев, И. С. (2020). На пути совершенствования изобразительного искусства в непрерывном образовании: из опыта работы. Academic Research in Educational Sciences, 1 (4), 231-237.

16. Ulfat Shuhratovich Ismatov. Tasviriy san'at darslarida grafik materiallarda ishlashga o'rgatish (guash bo'yog'i misolida). the journal of academic research in educational sciences Vol.1 No2, 2020 ISSN 2181-138.

РЕЗЮМЕ

Ushbu maqolada ta'lim va tarbiya haqida ta'rif va tavsiyalar kiritilgan. Hamda chizmachilik fanlariga ko'rgazmali materiallar yasash bo'yicha tavsiyalar berilgan.

РЕЗЮМЕ

Эта статья дает вам краткий обзор образования и обучения. Также есть рекомендации по нанесению материалов для рисования.

SUMMARY

This article gives you a brief overview on education and training. There are also recommendations for drawing materials for drawing.

ТАСВИРИЙ САЪНАТДА МАШҒУЛОТЛАРИДА ИЛЛЮСТРАЦИЯ ЎРГАТИШНИНГ АҲАМИЯТИ

Анкабаев Р. Т.

Тошкент вилояти ЧДПИ «Тасвирий санъат» кафедраси катта ўқитувчиси

Таянч сўзлар: тугарак машғулотлари, графика санъати, иллюстрация, эскизлар, аудиториядаги машғулотлар, тасвирий санъат, ижодий тўғарак.

Ключевые слова: кружковые занятия, художественная графика, иллюстрация, эскизы, аудиторские уроки, изобразительное искусство, творческий кружок.

Key words: circle classes, art graphics, illustration, sketches, classroom lessons, fine arts, creative circle.

Графика санъати-тасвирий санъатнинг жуда кўп турларига эга бўлган тармоғидир. Графика санъатида воқеалик, асосан чизиклар, шакллар ва оқ-қора ранглар орқали тасвирланади. Графика - дастгоҳ графикаси, гравюра китоб, газета ва журналлар графикаси, турларига бўлинади. Графиканинг гравюра тури литография, линогравюра, ксэлэография, офорт турларига бўлиниб кетади.

Графика асарларининг қўлланиш соҳалари ниҳоятда кенг бўлиб, хусусан эстамп, китоб иллюстрациялари, плакат, почта маркалари, газета ва журнал безаклари, карикатуралар, этикетка, театр ва кино афишалари, йўл ва товар белгилари ва бошқалар ҳам кирази. Шунингдек археографикада лойиҳа, режа, уй схемаси, манзил бўйича йўналиш кабилар ҳам тасвирланади.

Графика санъати асарларини бадий эстетик жиҳатдан идрок этиш ўқувчиларда унинг тасвирий воситалари ҳақида тасаввур ва билимларни шакллантиришда ҳал қилувчи рол ўйнайди. Шунингдек ўқувчиларнинг тасвирий малакаларини шакллантиришда графиканинг ифодавий воситаларидан ўринли фойдаланиш муҳим аҳамият касб этади ва бунда

Т. Н. Қары Ниязий атындағы Өзбекстан педагогикалық
илим-изертлеў институтының Ж. Орынбаев атындағы Қарақалпақстан
филиалы

**«МУҒАЛЛИМ ҲӘМ ҮЗЛИКСИЗ
БИЛИМЛЕНДИРИЎ» № 3-2**
Нөкис — 2021

Басып шығыўға жуўапкер:

А. Тилегенов

Баспаға таярлаған:

А. Тилегенов, Н. Абдукаримов

Оригинал-макеттен басыўға рухсат етилди 12.03.2021. Форматы 60x84^{1/16}

«Таймс» гарнитурасында офсет усылында басылды.

Шэрти б.т. Нашр. т. Нусқасы 2000. Буйыртпа №

«NISO POLIGRAF» ШК босмахонасида босилди.

Тошкент ш., Ҳ. Бойқаро, 51

